

Vil forby sukker i teen

FOTO: YAY MICRO

Myndighetene i Wales vil innføre forbud mot sukker i te og kaffe til sykehuspasienter. Forbudet skal begrunnes med at sukker i te og kaffe ikke har noen ernæringsmessig verdi, og at det har en negativ innvirkning på tannhelsen.

Forbudet mot sukker i teen kommer i forlengelsen av et forbud mot sukkerholdig drikke til skolebarn.

Nanorisiko og offentlighet

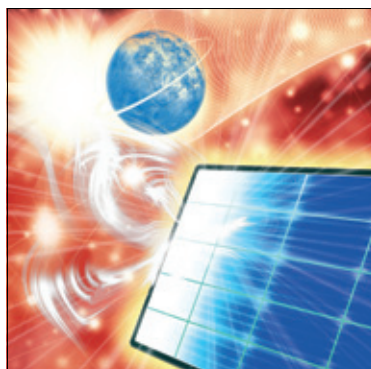

FOTO: YAY MICRO

Nanoprodukter kan vise seg å få ukjente ettervirkninger på miljøet som tilsvarer problemene med DDT, PCB og asbest. Likevel vet folk flest lite om utviklingen av nanoteknologi, ifølge forsker Kamilla Lein Kjølberg ved Senter for vitenskapsteori ved Universitetet i Bergen.

I dag produseres alt fra luktfrie strømper til antibakterielle sårplaster ved hjelp av nanoteknologi. Muligheten til å flytte rundt på atomer har

vekket drømmen om å kunne lage en hvilken som helst gjenstand fra bunnen av.

Problemet er at nanoteknologien er såpass ny at ingen vet hvilke konsekvenser de nye produktene kan få.

Noen forskere frykter at de små nanopartiklene kan drepe mikroorganismer i naturen. Andre frykter at nanopartikler kan trenge inn i hjernen via blodet gjennom membraner som vanligvis beskytter hjernen mot forurensning.

– Vi vet fra tidligere at ny teknologi og nye materialer kan føre med seg overraskende og uheldige bivirkninger. Dette har vi for eksempel sett med asbest, sier Kjølberg, Hun har nylig vært medforfatter av en artikkel om nanoteknologi og offentlighet i tidskriftet Nature.

Kjølberg mener folk er uengasjert fordi de vet lite og at nanoforskere går i feil retning når de skal opplyse offentligheten.

I flere land, spesielt i Europa, er folk blitt invitert til arrangementer med foredrag og debatter for å informere dem, og samtidig finne ut hva de synes om den nye teknologien. Men Kjølberg mener at slike tilstelninger utgjør et demokratisk problem, fordi de inviterer folk til å engasjere seg i form av på forhånd definerte øvelser hvor målet er å oppnå aksept for et for produkt eller for å oppnå politisk aksept.

Befolkningen blir ansett som en ensartet gruppe som skal styres mot et på forhånd definert mål i stedet for at en lytter til folket og tar den demokratiske nanodebatten på alvor. Offentligheten bør engasjeres som borgere med reell makt til aktivt å engasjere seg i den demokratiske utforming av teknologien, sier Kjølberg i følge universitetsavisen På høyden.

Røntgen og skjoldkirtelkreft

Folk som er blitt bestrålt med røntgen på tannlegekontoret ti eller flere ganger har økt risiko for å få kreft i skjoldkirtelen (tyreoidea), skriver helsemagasinet VOF og viser til en artikkel i Acta Oncologica (2010; 49: 447–53), basert på forskning utført i Kuwait, der

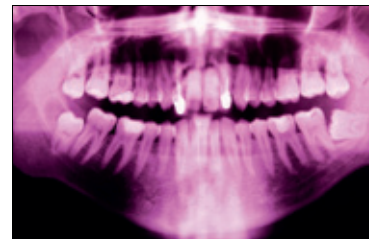

FOTO: YAY MICRO

vel 300 personer med skjoldkirtelkreft er intervjuet og sammenliknet med en like stor kontrollgruppe.

VOF skriver videre at det er kjent at skjoldkirtelen er meget sårbar for å utvikle kreft på grunn av ioniserende stråling, og at den nye studien indikerer at dosene man får hos tannlegen faktisk kan være store nok til å gi signifikant økt risiko. Det er derfor viktig med mer forskning for å avklare nærmere hvilke doser som kan være skadelige og hvordan man bedre kan beskytte seg. Den nye studien tyder på at tannleger bør minimalisere bruken av røntgen så mye som mulig og bare ta røntgenbilder når det strengt tatt er nødvendig, avslutter VOF.

Frukt og grønt beskytter ikke mot kreft

FOTO: YAY MICRO

30 år med forskning kan ikke konkludere med at høyt inntak av frukt og grønnsaker beskytter mot kreft, mener britisk forsker, ifølge forskning.no. Konklusjonen er stikk i strid med forslag til nye, norske kostholdsråd. I motsetning til hva mange tror, finnes det ikke klare funn på sammenhengen mellom høyt inntak av frukt og grønt og redusert risiko for kreft. Det i hvert fall konklusjonen til professor Timothy J. Key ved Oxford University i en nylig

publisert artikkel som har vakt stor oppsikt i Storbritannia.

Key går gjennom hva forskerne vet i dag og konkluderer med at bevisene for at frukt og grønt beskytter mot kreft mangler, på tross av 30 år med forskning på feltet. Oxford-professoren fastslår at frukt og grønt er en viktig del av et sunt kosthold. Indirekte kan økt inntak av frukt og grønt være svært positivt, dersom det betyr at vi bytter ut andre deler av kostholdet. Men for å bekjempe kreft er det langt mer effektivt å rette innsatsen mot de velkjente faktorene fedme, alkohol og røyking.

Tidlig på 1990-tallet var det en utstrakt overbevisning at en økning i konsumet av frukt og grønt ville gi en vesentlig reduksjon i krefthyppighet, skriver Key. Han konkluderer med at vi ikke har sett en slik utvikling, og at dette håpet var overdrevet optimistisk. En lignende konklusjon ble resultatet i en studie av nesten en halv million europeeres kostholdsvaner som ble omtalt av forskning.no tidligere i år.

Key, som er ekspert i epidemiologi, inkluderer denne studien i sitt materiale. I tillegg støtter han seg på tre andre store studier, to amerikanske (Nurses' Health Study og Health Professionals' Follow-up Study) og en japansk (Japan Public Health Center-Based Prospective Study).

Konklusjonene er stikk i strid med argumentene for norske kostholdsråd. I forslagene til nye råd om norske matvaner heter det at det er en «sannsynlig årsakssammenheng» mellom inntak av frukt og grønnsaker og en lang rekke former for kreft.

– Vi er klar over at sammenhengen mellom frukt og grønt og kreft er diskutert på bakgrunn av nyere studier. Vedrørende kostrådene, er det for

øvrig sammenhengen mellom frukt og grønt og hjerte-karsykdom som blir vurdert å være sikrest, sier Haakon E. Meyer, leder for Nasjonalt råd for ernæring, til forskning.no.

Norske universiteter minst grønne

Norske universiteter gjør det dårlig på miljø sammenlignet med verdens beste, skriver Universitetsavisa. Av de 20 undersøkte universitetene havner NTNU på 9. plass, like foran Universitetet for miljø- og biovitenskap og Universitetet i Bergen. Universitetet i Oslo, som har bestilt undersøkelsen, havner langt nede på listen.

Holder seg hjemme

Det danske vitenskapsministeriet har lansert en kampanje for å få flere studenter til å reise på utvekslingsopphold i utlandet. Bare 2,7 prosent av danskene som fullførte en akademisk grad i 2008, hadde et utenlandsopphold bak seg.

Samtidig har antallet dansker som tar en hel grad i utlandet, falt med hele 25 prosent siden 2003. Vitenskapsminister Charlotte Sahl-Madsen sier i forbindelse med den nye kampanjen at utenlandsopphold bør bli regelen heller enn unntaket.

PÅ NETT

Pris til Minjournal for trygg nettkommunikasjon

Prisen for «Årets E-helsebegivenhet 2010» ble 10. november tildelt prosjektet Minjournal. Leder i Stortingets Helse- og omsorgskomiteé, Bent Høie overrakte prisen, som deles ut for første gang i år.

Pasientportalen Minjournal er et nettsted hvor pasienter trygt kan kommunisere med helsepersonell. Pasienter kan også treffe andre med samme diagnose i lukkede fora.

I tillegg tilgjengeliggjøres enkelte journalopplysninger for pasientene. Både pasienttilgang til epikriser og laboratorieresultater testes ut.

– Portalen er i bruk på noen avdelinger ved Oslo Universitetssykehus, og et par andre sykehus, forteller prosjektleder Sissel Jor til Sykepleien.

Juryen valgte mellom 29 nominerte prosjekter, og i begrunnelsen sier de:

«Minjournal viser at man fokuserer på pasientens behov og utvikler løsninger til det beste for pasienten. Det er epokegjørende at man utvikler en løsning som medfører økt tilgang på informasjon til pasienten. Videre viser dette at man evner å adoptere teknologiske løsninger innen helse på lik linje med økende bruk av teknologi i samfunnet innen andre industrier som bank. Minjournal demonstrerer en konkret bruk av teknologi innenfor området pasientinformasjon og er godt implementert.»

Kilde: Sykepleien